

licet audire imperantem Deum : Invoca me in die tribulationis¹ : sed Dei nomine tres Personas intelligi oportet.

Invocandi etiam Sancti.

Secundo loco confugimus ad auxilia Sanctorum, qui in caelo sunt : quibus etiam preces esse faciendas, ita certum est in Ecclesia Dei, ut piis nulla de eo dubitatio possit accidere; quæ res quia separatim suo loco est explicata, eo et Parochos, et cæteros transmittimus².

21

Aliter Deus, aliter Sancti invocantur.

Sed ut tollatur omnis error imperitorum, operæ pretium erit docere fidelem populum, quid intersit inter hanc invocandi rationem : non enim eodem modo Deum, et Sanctos imploramus; nam precamur Deum, ut ipse vel bona det, vel libret a malis; a Sanctis autem, quia gratiosi sunt apud Deum, petimus, ut nostri patrocinium suscipiant, ut nobis a Deo impetrent ea, quorum indigemus; hinc duas adhibemus precandi formulas, modo differentes; ad Deum enim proprie dicimus : Miserere nobis, Audi nos; ad Sanctum : Ora pro nobis. Quamquam licet etiam alia quadam ratione petere a Sanctis ipsis, ut nostri misereantur : sunt enim maxime misericordes. Itaque precari possumus eos, ut conditionis nostræ miseria permoti, sua nos apud Deum gratia, ac deprecatione juvent. Quo loco illud maxime cavendum est omnibus, ne, quod Dei proprium est, cuiquam præterea tribuant : imo vero, cum ad imaginem Sancti alicujus quis dominicam orationem pronunciat, ita tum sentiat, se ab illo petere, ut secum oret, sibique postulet ea, quæ dominicæ orationis formula continentur, et sui denique sit interpres, et deprecator ad Deum; nam eos hoc fungi officio docuit sanctus Joannes apostolus in Apocalypsi³.

DE PRÆPARATIONE ADHIBENDA. Est in divinis litteris : Ante orationem præpara animam tuam et noli esse quasi homo, qui tentat Deum⁴ : tentat enim Deum is, qui cum bene orat, male agit, et cum loquatur cum Deo, a precibus animus ejus aberrat. Quare cum tanti intersit, quo quisque animo Deo preces faciat, tradant Parochi vias precationum piis auditoribus.

Apta præparatio constat :

PRIMUS igitur gradus ad orationem erit, vere humilis, ac demissus animus, scelerum quoque recognitio : quibus scele-

¹ Ps. XLIX, 15. — ² Cf. De primo præc. n. 6-8. — ³ Ap. VIII, 3. — ⁴ Eccli. XVIII, 23.

ribus intelligat, qui ad Deum accedit, se non modo dignum non esse, qui quidquam impetret a Deo, sed qui ne in ejus quidem conspectum veniat oraturus. Hujus præparationis sæpissime mentionem faciunt divinæ litteræ, quæ et illud loquuntur : Respexit in orationem humilium : et non sprexit preces eorum¹; item : Oratio humiliantis se, nubes penetrabit². Sed occurrent Pastoribus eruditis loci innumerabiles qui in eam sententiam conveniant; quamobrem plurium non necessaria commemoratione supersedemus; tantum vero, quæ alias attigimus, ne in hac quidem parte, quia sunt apposita ad hanc orationem, duo illa exempla prætermittimus. Publicanus est ille notissimus, qui longe consistens, oculos humo tollere non audebat³ : est etiam mulier illa peccatrix, quæ dolore commota, lacrymis pedes Christi domini perfudit⁴; uterque, quantum afferat orationi pondus humilitas Christiana, declaravit. Sequitur angor quidam in recordatione delictorum, vel saltem aliquis doloris sensus ob eam causam, quod dolere non possumus : quorum utrumque, vel certe alterum, nisi a pœnitente adhibeatur, venia impetrari non potest.

23
anini humilitate,

et dolore de peccatis;

24

SED quia sunt quædam scelera, quæ maxime obstant, quo minus in precatione Deus postulationi nostræ concedat, ut cædes, et illata vis, manus abstinendæ sunt ab hac crudelitate, et violentia; de quo facinore sic Isaïæ ore loquitur Deus : Cum extenderitis manus vestras, avertam oculos meos a vobis : et cum multiplicaveritis orationem, non exaudiam : manus enim vestræ sanguine plenæ sunt⁵. Fugienda est ita, ac dissidium, quæ magnopere etiam impediunt, ne preces audiantur; de quibus est illud Apostoli : Volo viros orare in omni loco, levantes puras manus sine ira et disceptatione⁶. Videndum est præterea, ne nos implacabiles cuiquam præbeamus in injuria : nam sic affecti, Deum precibus adducere non poterimus, ut nobis ignoscat : Cum enim stabitis, inquit ipse, ad orandum, dimittite si quid habetis adversus aliquem⁷; et : Si non dimiseritis hominibus, nec Pater vester dimittet vobis peccata vestra⁸. Cavendum quoque est, ne duri simus, et inhumani egentibus; nam in ejusmodi homines illud dictum est : Qui obturat aurem suam ad

abstinentia a peccatis

violentia,

ira,

vindicta,

inhumanitatis,

¹ Ps. CI, 18. — ² Eccli. XXXV, 21. — ³ Luc. XVIII, 13. — ⁴ Luc. VII, 37. — ⁵ Is. I, 15. — ⁶ 1. Tim. II, 8. — ⁷ Marc. XI, 25. — ⁸ Matth. VI, 15.

clamorem pauperis, et ipse clamabit, et non exaudietur¹.
superbia, Quid dicemus de superbia? quæ quantopere Deum offendat,
contem- testis est illa vox : Deus superbis resistit, humilibus autem
ptionis : dat gratiam². Quid de contemptione divinorum oraculorum?
 in quam extat illud Salomonis : Qui declinat aures suas ne
 audiat legem, oratio ejus erit execrabilis³. Quo tamen loco
 non excluditur deprecatio factæ injuriæ, non cædis, non ira-
 cundiæ, non illiberalitatis in pauperes, non superbiæ, non
 despicientiæ divinæ orationis, non denique reliquorum scele-
 rum, si ignoscendi venia petatur.

25
fiducia

EST vero ad hanc quoque præparationem animi, fides ne-
 cessaria; quæ si desit, neque de summi Patris omnipotentia,
 neque de illius misericordia, unde tamen orantis fiducia ori-
 tur, habetur cognitio, quemadmodum docuit ipse Christus,
 dominus : Omnia, inquit, quæcumque petieritis in oratione
 credentes, accipietis⁴. De hujusmodi fide scribit sanctus Au-
 gustinus de verbis Domini : Si fides deficit, oratio perit⁵. Ca-
 put igitur est ad rite orandum, quod jam dictum est, ut fide
 firmi, ac fixi simus; quod Apostolus ex contrario ostendit :
 Quo modo invocabunt, in quem non crediderunt⁶? Itaque
 credamus oportet, ut et orare possimus, et ne nos fides ipsa
 deficiat, qua salutariter oramus. Fides enim est, quæ preces
 fundit : preces faciunt, ut, omni dubitatione sublata, stabilis,
 ac firma sit fides. In hanc sententiam sanctus hortabatur
 Ignatius eos, qui ad Deum adirent oraturi : Noli dubio esse
 animo in oratione : Beatus est, qui non dubitaverit⁷. Quare
 ad impetrandum quod velimus a Deo, maximum pondus
 affert fides, et certa spes impetrandi, quod monet sanctus
 Jacobus : Postulet in fide, nihil hæsitans⁸. Multa sunt,
 quibus nos credere oportet in hoc officio precationis.
 Est ipsa Dei in nos perspecta voluntas, ac benignitas,
 cum jubet nos se Patrem appellare, ut ejus nos esse filios
 intelligamus. Est prope infinitus numerus eorum, qui Deum
 exoraverunt. Est summus ille deprecator, qui nobis sem-
 per presto est, Christus dominus, de quo sic est apud san-

*in Deum
 patrem
 nostrum,*

¹ Prov. XXI, 13. — ² Jac. IV, 6. Petr. V, 5. — ³ Prov. XXVIII, 9. —
⁴ Matth. XXI, 22. — ⁵ Serm. CXV, c. I. — ⁶ Rom. X, 14. — ⁷ (Ignat.) Epist.
 ad Heron. diac. n. 7; cfr. S. Basilius, Const. mon. c. I, n. 5; S. Isidorus,
 Sent. lib. III, c. 7. n. 15. — ⁸ Jac. I, 6.

ctum Joannem : Si quis peccaverit, advocatum habemus
 apud Patrem, Jesum Christum justum : et ipse est propitia-
 tio pro peccatis nostris¹; item Paulus Apostolus : Christus
 Jesus, qui mortuus est, imo qui et resurrexit, qui est ad dexte-
 ram Dei, qui etiam interpellat pro nobis²; item ad Timo-
 theum : Unus enim Deus, unus et mediator Dei et hominum,
 homo Christus Jesus³; tum ad Hebræos : Unde debuit per
 omnia fratribus similari, ut misericors fieret, et fidelis pon-
 tificex ad Deum⁴. Quare et si nos indigni sumus, qui impetre-
 mus, tamen optimi dignitate interpretis, ac deprecatoris Jesu
 Christi sperare, et magnopere confidere debemus, nobis om-
 nia, quæ per illum rite petierimus, concessurum Deum. Deni-
 que nostræ auctor est precationis Spiritus sanctus, quo duce
 preces nostras audiri necesse est. Accepimus enim Spiritum
 adoptionis filiorum Dei, in quo clamamus : Abba (Pater)⁵; qui
 quidem Spiritus infirmitatem, et inscitiam nostram adjuvat
 in hoc orandi munere; imo vero, inquit, ipse postulat pro
 nobis gemitibus inenarrabilibus⁶. Quod si qui titubant inter-
 dum, nec se satis esse firmos in fide sentiunt, utantur illa voce
 Apostolorum : Domine adauge nobis fidem⁷; et patris illius :
 Adjuva incredulitatem meam⁸.

*in Chri-
 stum me-
 diatorem,*

*in Spiri-
 tum san-
 ctum;*

SED tum maxime et fide, et spe vigentes, omnia a Deo op-
 tata consequemur, cum ad ipsius Dei legem, ac voluntatem,
 omnem mentem, actionem, et orationem nostram conforma-
 bimus : Si manseritis enim, inquit, in me, et verba mea in
 vobis manserint: quodcumque volueritis, petetis, et fiet vobis⁹;
 quamquam ad hanc impetrandi a Deo omnia facultatem, in
 primis necessaria est, ut antea diximus, oblivio injuriarum, et
 benevolentia, ac benefica voluntas in proximos.

26

*conforma-
 tione cum
 divina
 voluntate*

QUÆ RATIO IN ORANDO REQUIRITUR. Maxime au-
 tem refert, quomodo sacris precibus utamur; nam etsi preca-
 tio bonum est salutare, tamen, nisi recte adhibeatur, minime
 prodest : quod enim petimus, sæpe non assequimur, ut san-
 ctus inquit Jacobus, ob eam causam, quia male petimus¹⁰. Ergo
 docebunt Parochi fidelem populum, quæ sit optima ratio bene

27

*Oratio,
 nisi recte
 fiat, non
 prodest :*

¹ I. Joan. II, 1. — ² Rom. VIII, 34. — ³ I. Tim. II, 5. — ⁴ Hebr. II, 17.
 — ⁵ Rom. VIII, 15. — ⁶ Luc. XVII, 5. — ⁷ Rom. VIII, 26. — ⁸ Marc. IX, 23.
 — ⁹ Joan. XV, 7. — ¹⁰ Jac. IV, 3.

petendi, et privatim, ac publice orandi, quæ præcepta Christianæ orationis tradita sunt ex Christi Domini disciplina.

28 *orandum est in spiritu et veritate,*
Est igitur orandum in spiritu et veritate; nam cælestis Pater tales quærit, qui adorent eum in spiritu et veritate¹. Orat autem eo modo, qui intimum, ac flagrans animi studium adhibet; a qua spirituali precandi ratione vocalem non excludimus: verumtamen principatum jure tribuendum ducimus illi, quæ a vehementi animo proficiscitur, obsecrationi: quam Deus, cui patent occultæ hominum cogitationes, audit, etiamsi non ore proferatur. Audivit Annæ, ejus, quæ fuit mater Samuëlis, intimas preces, de qua illud legimus, flentem orasse, et tantum labia moventem². Oravit hoc modo David; inquit enim: Tibi dixit cor meum, exquisivit te facies mea³. Hujusmodi exempla in divinis libris passim legentibus occurrunt.

etiam voce,
Habet autem vocalis oratio propriam utilitatem, et necessitatem; nam incendit animi studium, et religionem orantis inflammat; quod ad Probam scripsit sanctus Augustinus hoc modo: Nonnumquam verbis et aliis signis ad augendum desiderium sanctum, nos ipsi acrius excitamus⁴. Cogimur interdum vehementi animi cupiditate, et pietate, verbis efferre sententiam; nam exultante animo lætitia, par etiam est, linguam exultare; et vero decet nos cumulatam illud sacrificium facere et animæ, et corporis; quem Apostolorum orandi morem fuisse, ex Actis et ex Apostolo multis locis cognoscimus⁵. Sed quoniam duplex precandi ratio est, privata et publica, privatæ orationis pronuntiatione utimur, ut intimum studium, et pietatem adjuvet; in publica, quæ ad incitandam fidelis populi religionem instituta est, certis, stisque temporibus linguæ officio supersederi nullo modo potest.

sed sine inani verborum sonitu,
Hanc vero spiritu orandi consuetudinem, propriam Christianorum hominum, infideles minime colunt, de quibus ita licet Christum dominum loquentem audire: Orantes, nolite multum loqui, sicut ethnici: putant enim quod in multiloquio suo exaudiantur. Nolite ergo assimilari eis: scit enim Pater vester, quid opus sit vobis, antequam petatis eum⁶. Cum autem prohibeat loquacitatem, longas tamen preces quæ a vehementi, ac diuturno animi studio proficiscantur, tan-

¹ Joan. IV, 23. — ² 1. Reg. I, 10, 13, 27. — ³ Ps. XXVI, 8. — ⁴ Epist. CXXX, c. 9, n. 18. — ⁵ Act. XI, 5, XVI, 25; 1. Cor. XIV, 15; Eph. V, 19, Col. III, 16. — ⁶ Matth. VI, 7.

tum abest, ut rejiciat, ut etiam suo exemplo nos ad eam rationem cohortetur, qui non modo noctes in precatione consumpsit¹, sed ter eundem sermonem repetiit². Tantum igitur statuendum est, inani verborum sono minime exorari Deum. Nec vero ex animo orant hypocritæ, a quorum nos consuetudine deterret Christus dominus in hanc sententiam: Cum oratis, non eritis sicut hypocritæ, qui amant in synagogis et in angulis platearum stantes orare, ut videantur ab hominibus: amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Tu autem cum oraveris, intra in cubiculum tuum, et clauso ostio, ora Patrem tuum in abscondito: et Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi³. Cubiculum, quod hoc loco dicitur, ad cor hominis referri potest, quod non satis est ingredi, sed præterea occludi oportet, ne quid irrumpat, vel influat in animas extrinsecus, quo precationis integritas violari possit; tum enim cælestis Pater, qui omnium mentes, et occultas cogitationes maxime perspicit, orantis postulationi concedit.

et sine vano apparatu;

REQUIRIT præterea oratio assiduitatem: quæ quantam vim habeat, judicis illius exemplo, Dei filius ostendit, qui cum nec timeret Deum, nec hominem revereretur, victus assiduitate ac diligentia viduæ, ejus postulationi concessit⁴. Itaque assidue Deo preces faciendæ sunt; nec imitandi illi, qui semel, aut iterum orantes, nisi quod petunt, impetrarint, in oratione defatigantur; nulla enim hujus officii lassitudo esse debet: quod nos Christi domini⁵, et Apostoli⁶ docet auctoritas; quod si interdum voluntas in eo defecerit, precibus a Deo petamus perseverandi vim.

29

orandum est assidue;

Vult etiam Dei filius orationem nostram ad patrem suo nomine pervenire: quæ ejus merito, et gratia deprecatoris id pondus assequitur, ut a cælesti patre audiatur; est enim ejus illa vox apud sanctum Joannem: Amen, amen dico vobis: si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Usque modo non petistis quidquam in nomine meo: petite, et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum⁷; et iterum: Quodcumque petieritis patrem in nomine meo, hoc faciam⁸.

30

orandum est per Christum

¹ Luc. VI, 12; — ² Matth. XXVI, 44. — ³ Matth. VI, 5. — ⁴ Luc. XVIII, 2. — ⁵ Luc. XVIII, 1. — ⁶ 1. Thess. V, 17. — ⁷ Joan. XVI, 23. — ⁸ Joan. XIV, 13.

31
*ferven-
 ter oran-
 dum, ad-
 juncta
 gratia-
 rum actio-
 ne,
 adhibitis-
 que jeju-
 nio
 et clæ-
 mosyna.*

IMITEMUR ardens sanctorum hominum studium, quod in orando adhibebant. Gratiarum autem actionem cum precatione jungamus, apostolorum exemplo, qui hanc consuetudinem perpetuo servaverunt : quemadmodum apud Apostolum licet videre¹. Jejunium vero, et eleemosynam ad orationem adhibeamus. Jejunium quidem certe maxime est cum oratione sociatum ; nam qui cibo, et potu sunt onusti, horum mens sic oppressa est, ut neque Deum intueri, neque quid sibi velit oratio, cogitare possint. Sequitur eleemosyna, quæ magnam et ipsa cum oratione societatem habet. Quis enim, cui facultas sit benigne faciendi ei, qui aliena misericordia vivat, nec opituletur proximo, et fratri suo, se charitate præditum dicere audeat ? aut quo ore is, qui expers sit charitatis, Dei auxilium implorabit ? nisi tum peccati veniam precatur, simul et a Deo suppliciter postulat charitatem. Quare divinitus factum est, ut salutem hominum triplici hoc remedio subveniretur ; cum enim peccando vel offendamus Deum, vel proximos violemus, vel nos ipsos lædamus, sacris precibus placatum reddimus Deum, eleemosyna redimimus hominum offensiones, jejunio proprias vitæ sordes eluimus ; et quamquam singula prosint ad omnium scelerum genera, tamen proprie singulis iis peccatis, quæ diximus, apposita et accommodata sunt.

¹ I Cor. XIV, 18 ; Eph. I, 16. 9 etc.

Orationis Dominicæ Procœmium.

Pater noster qui es in cælis.

Cum hæc formula Christianæ precationis a Jesu Christo tradita, eam habeat vim, ut, antequam ad preces, postulationesque veniamus, certis verbis loco procœmii nobis utendum sit, quibus pie ad Deum accedentes, fidentius etiam id facere possimus : Parochi officium est, illa distincte, dilucideque declarare, ut alacrior pius populus ad preces adeat, seque cum patre Deo acturum intelligat. Procœmium autem, si spectes verba, brevissimum est, si res æstimes, gravissimum, mysteriorumque plenissimum.

PATER. Ac prima quidem vox, qua Dei jussu, et institutione utimur in hac precatione, est PATER ; nam etsi Salvator noster divinam hanc orationem prætexere potuit aliquo verbo, quod plus majestatis haberet, exempli causa, Creatoris, aut Domini : tamen hæc omisit, quæ timorem simul nobis afferre possent ; illud autem adhibuit, quod orantibus, et aliquid a Deo petentibus, amorem, fiduciamque conciliat : quid enim jucundius est patris nomine ? quod indulgentiam sonat, et charitatem ; quibus autem rationibus patris nomen Deo conveniat, suppeditabit facultas docendi fidelem populum, ex locis creationis, gubernationis, ac redemptionis.

NAM cum Deus hominem creaverit ad imaginem suam, nec illam ceteris animantibus impertiverit, ex hoc singulari munere, quo hominem ornavit, juste omnium hominum, nec fidelium modo, sed etiam infidelium, Pater in divinis scripturis appellatur.

A gubernatione vero sumere poterit argumentum, quod prospiciendo, et consulendo utilitati hominum, præcipuo quodam curæ, et providentiæ modo nobis præstat patriam charitatem.

Sed ut in hujus explicatione argumenti paternam Dei de hominibus curam melius agnoscat, de custodia Angelorum, in quorum tutela sunt homines, aliquid dicendum videtur.

1.

2.
 PATRIS
 nomen
 fiduciam
 conciliat ;

Deo au-
 tem con-
 venit :

3.

ob cratio-
 nem :

4.

ob privi-
 dentiam,

quæ ma-
 xime ap-
 paret in
 nostri